

Történelem

A tantárgy versenyében az alább leírtakon túl az *1. pontban* foglaltakat is figyelembe kell venni. A verseny egy kategóriában és három fordulóban zajlik. A versenyzőknek a második forduló második részében pályamunkát kell beadniuk az alábbiakban megadott témák közül egyet kiválasztva.

A pályamunka **jeligés**. A versenyző által jeligeként választott – maximum 8 karakterből álló, minden esetben betűkarakterrel kezdődő – kifejezést rá kell írni a pályamunkára, de ezen kívül **semmilyen más jelzést** (nevet, iskolai bélyegzőt stb.) nem lehet rajta feltüntetni. A jeligét is úgy kell megválasztani, hogy az ne utaljon a versenyző személyére.

Minden pályamunkához egy kisméretű (C6-os) lezárt borítékban kell elhelyezni a versenyző adataival megfelelően kitöltött **5. sz. mellékletet** (Adatlap pályamunkához). Felhívjuk a figyelmet arra, hogy az adatközléshez kötelező az **5. sz. melléklet** használata! Kívül a borítékon kizárólag a jelige szerepelhet.

A versenyzőknek a jeligével ellátott pályamunkát és a jeligés borítékot – a felterjesztési határidő figyelembe vételével – át kell adniuk az iskola igazgatójának.

A pályamunkákat a jeligés borítékkal együtt postázásra (kézbesítésre) alkalmas módon becsomagolva az iskola igazgatójának kell továbbítani az Oktatási Hivatalba a megjelölt határidőig. A csomagoláson az iskola hosszú bélyegzőjén és a címzésen kívül csak a következőket kell feltüntetni: "OKTV történelem pályamunka/pályamunkák".

Csak azoknak a versenyzőknek a pályamunkáját kell felterjeszteni az Oktatási Hivatalba, akiknek a második fordulóbeli dolgozata elérte a versenybizottság által meghatározott pontszámot.

A pályamunka elkészítésének szabályai:

- A pályamunka terjedelme – az ábrák, az aláírások, az irodalomjegyzék, a tartalomjegyzék leszámításával – 20-30 gépelt oldal lehet (12-es betűnagyság, 1,5-es sortávolság, 2,5cm margó). A megadottnál kisebb vagy nagyobb terjedelmű pályamunkákat a versenybizottság nem értékeli.
- A versenyzők törekedjenek a megfelelő stílusra és helyesírásra, mert a versenybizottság ezt is figyelembe veszi az értékeléskor.
- Az idézetek, ábrák, irodalmi hivatkozások stb. forrásait a tudományos munkákban szokásos módon kell megjelölni. A forrásjegyzék hiánya esetén a pályamunkát a versenybizottság nem értékeli.
- A pályamunkát nem szükséges bekötetni, kerülni kell a költséges, díszes megjelenítést.
- A pályamunka kizárólag a versenyző önálló munkája lehet. Amennyiben a versenybizottság ennek ellenkezőjét állapítja meg, a versenyzőt kizárja a verseny résztvevői közül.

A verseny anyaga

Első forduló

- Írásbeli (időtartam 180 perc, az elérhető pontszám 100 pont).
 - Feladatlap, amelynek 70%-a a kétszintű érettségi vizsga követelményeire épül (a rendes érettségi vizsga tanévét megelőző évfolyamok tanulói 1790-ig, a rendes érettségi vizsgát tevő évfolyamok tanulói 1920-ig kaphatnak feladatokat), 30%-a pedig a választott pályázati témával foglalkozik. Az utóbbi 30%-ra vonatkozóan a felkészüléshez szükséges szakirodalom a pályamunkák témáinál olvasható.
- A feladatok megoldásához semmilyen segédeszköz nem használható.

Második forduló

Első rész

- Írásbeli (időtartam 240 perc, elérhető pontszám 60 pont).
 - Feladatlap, amely szintén a kétszintű érettségi követelményeire épülő, a magyar és az egyetemes történelem alapvető összefüggéseire vonatkozó, kb. négy esszékérdésből áll (a rendes érettségi vizsga tanévét megelőző évfolyamok tanulói 476-tól 1848-ig, a rendes érettségi vizsgát tevő évfolyamok tanulói 476-tól 1939-ig kaphatnak feladatokat).

Második rész

- A pályamunka értékelése (elérhető pontszám 80 pont).
 - A versenybizottság az értékelésekor a következő szempontokat veszi figyelembe: a pályamunka tartalma, felépítése, anyaggazdagsága, anyagkezelése, a megírás módja valamint a formai követelmények teljesítése.

1. A magyarországi reformáció kibontakozása és hatásai a hazai művelődésre a XVI. században

A reformáció eszméinek elterjedése Magyarországon és Erdélyben is nagy hatást gyakorolt az anyanyelvi kultúrára, szellemi megújulásra. A protestáns vallási irányzatok elterjedésével és az új egyházak szervezeti kereteinek kialakulásával párhuzamosan iskolák, nyomdák jöttek létre, és sorra születtek a magyar nyelvű teológiai művek. A téma választása esetén javasoljuk a reformáció hazai művelődésre gyakorolt hatásának egy-egy kiemelt jelenségét bemutatni.

Szakirodalom:

- Péter Katalin: Hogyan lettek a magyarországi reformátusok kálvinisták?; Dienes Dénes: A reformáció Magyarországon; Szabadi István: A kálvini ellenállási jog és magyar értelmezései; Buzogány Dezső: Erdély, a recepta religiók földje. In: Rubicon 2009. (20. évf.) 9. szám, 38-51. o.
- Péter Katalin: A reformáció Magyarországon. In: Péter Katalin: Papok és nemesek. Bp., 1995. 15-30.o.
- Péter Katalin: A bibliaolvasás mindenkinek szóló programja Magyarországon a 16. században. Uo. 31-55. o.

2. A kormányzat kísérletei a jobbágység megoldására az 1767. évi úrbérrendezéstől az 1853. évi úrbéri pátensig

A dolgozatban a pályázó bemutatja azokat a kormányzati törekvéseket és lépéseket, amelyek révén a bécsi Udvar és az uralkodók megpróbálták megoldani a 18-19. századi Magyarország legfontosabb társadalmi-politikai kérdését, a jobbágység helyzetének javítását, rendezését, illetve a jobbágyszabadság végrehajtását. Ezen belül négy nagyobb tematikai egység feldolgozása képzelhető el, lehetőleg nem együttesen, hanem külön-külön. Ezek a következők:

- a. *A Mária Terézia-féle úrbérrendezés és végrehajtása*
- b. *II. József jobbágypolitikája és jobbágypolitikája*
- c. *Konzervatív fordulat a jobbágység rendezésében 1825-1848*
- d. *A jobbágyszabadság szabályozása a neoabszolútizmus korában – az 1853. évi Úrbéri Pátens*

Szakirodalom:

- Barta János: A tizennyolcadik század története. Magyar Századok. Pannonica, Bp., 2000. 171-177. o.
- Magyarország története 1686-1790. Főszerk. Ember Győző és Heckenast Gusztáv. Magyarország története tíz kötetben. Akadémiai Kiadó, Bp., 1989. 4/2. k. 926-929. 1069-1081. o.
- Gergely András: A magyar reformellenzék kialakulása és megszilárdulása (1830-1840). In: Magyarország története 1790-1848. Főszerk. Mérei Gyula. Szerk. Vörös Károly. Magyarország története tíz kötetben. Akadémiai Kiadó, Bp., 1980. 5/2. k. 706-715., 720-728., 744-748. o.
- Szabad György: Az önkényuralom kora (1849-1867). (In:) Kovács Endre főszerk. – Katus László szerk.: Magyarország története 1848-1890. 6/1. kötet. Akadémiai Kiadó, Bp., 1979. 530-539. o.

3. Kényszerű népességmozgások lakóhelyemen és környékén Magyarország szovjet megszállásának első szakaszában (1944/45-1953)

A pályázó a lakóhelyét érintő kényszerű népességmozgásokat (különösen a Szovjetunióba történő elhurcolást, a magyar állam által 1945 után végrehajtott lakosságcsereket, az 1949 után elrendelt ki- és áttelepítéseket) mutatja be Magyarország szovjet megszállástól, Nagy Imre kormányra kerüléséig. A témán belül választható egy intézkedés-sorozat részletes, vagy a lakóhelyet érintő népességmozgások egész korszakra kiterjedő bemutatása. A pályamű értékét növeli, ha az elemzés általános politika- és gazdaságtörténeti összefüggésében mutatja be az adott települést érintő kényszerintézkedéseket, továbbá kitér a helyi lakosság reakcióira. (Levéltári források feltárása,

történeti interjúk készítése esetén, ezeket értelmezve és a tanulmányba szervesen beépítve kell felhasználni.)

Szakirodalom:

- Stark Tamás: A politikai okokból a Szovjetunióba hurcolt magyarok. In: Rubicon, 2014. (24. évf.) 4-5. sz. 142-145. o.
- Marchut Réka: A magyarországi németek internálása. In: Rubicon, 2012. (23. évf.) 11. sz. 54-56. o.
- Saád József: Hortobágy: A magyar Gulág. In: Rubicon, 2010. (21. évf.) 6. sz. 4-20. old.
- Széchenyi Kinga: Kitelepítés a Rákosi-rendszerben. In: Rubicon 2010. (21. évf.) 6. sz. 28-35. o.
- Popély Árpád: A csehszlovák-magyar lakosságcsere és az áttelepítésre kijelölt szlovákiai magyarok névjegyzékei. In: Fórum. Társadalomtudományi szemle, 2008. (10. évf.) 1. sz. 125-131. o. (http://epa.oszk.hu/00000/00033/00032/pdf/szemle_2008_1_popely.pdf)

Harmadik forduló (döntő)

- Szóbeli (elérhető pontszám 60 pont).
 - A pályamunka megvédése (elérhető pontszám 20 pont).
 - A tanuló adott évfolyamának kétszintű érettségi kompetenciakövetelményeire épülő gondolkodtató kérdések. A rendes érettségi vizsga tanévét megelőző évfolyamok tanulói 1711-1914-ig, a rendes érettségi vizsgát tevő évfolyamok tanulói az 1914-től napjainkig terjedő időszakra vonatkozóan kaphatnak feladatokat. A versenyzők egy témát és egy tétellapot húznak, melyen a feldolgozást segítő források szerepelnek. Rövid felkészülési időt követően a versenyzők a bizottság előtt ismertetik a téma kidolgozásának vázlatát (kb. 5-8 perc), majd a téma értelmezéséhez kapcsolódó, a bizottság által feltett gondolkodtató, problémamegoldó kérdésekre válaszolnak (kb. 3-5 perc). (elérhető pontszám 40 pont).

A verseny szervezése

Az első forduló időpontja: 2016. november 7. (hétfő) 14 óra

- A fordulót az iskolák bonyolítják le.
- A dolgozatok első részét a szaktanárok (szaktanári munkaközösségek) értékelik központi javítási-értékelési útmutató alapján.
- A dolgozatok közül csak azokat kell az Oktatási Hivatalba felterjeszteni (kézbesíteni vagy tértivevényes küldeményként postára adni), amelyeknek a középiskolai tananyagra vonatkozó része legalább 75%-os (minimum 52,5 pont) eredményű. Az általános részben foglaltaknak megfelelően, a határidő betartását a postabélyegző (kézbesítőkönyv) igazolja. A határidő után felterjesztett dolgozatokat az Oktatási Hivatal elbírálás nélkül visszajuttatja az iskoláknak.
- A beküldött dolgozatok közül a továbbjutási létszámhatárnak legfeljebb a másfélszeresét kitevő legjobbak második részének (a szakirodalomra vonatkozó feladatoknak) az értékelését, illetve az első rész felüljavítását a versenybizottság végzi a központi javítási-értékelési útmutató alapján, és meghatározza a továbbjutás ponthatárát.
- Az Oktatási Hivatal az OKTV adminisztrációs rendszerének segítségével (ADAFOR) legkésőbb **2016. december 1-éig** értesíti az iskolákat az eredményekről.

A második forduló első részének időpontja: 2016. december 12. (hétfő) 10 óra

- A fordulót az Oktatási Hivatal szervezi.
- A dolgozatokat a versenybizottság értékeli központi javítási-értékelési útmutató alapján.
- Az Oktatási Hivatal az OKTV adminisztrációs rendszerének segítségével (ADAFOR) **2017. január 13-áig** értesíti az iskolákat a második forduló első részének eredményeiről, és azoknak a versenyzőknek a pályamunkáját kell az Oktatási Hivatalba felterjeszteni (kézbesíteni vagy tértivevényes küldeményként postára adni) **2017. február 16-áig**, akiknek a feladatlapja elérte a versenybizottság által meghatározott pontszámot. Az általános részben foglaltaknak megfelelően a határidő betartását a postabélyegző

(kézbesítőkönyv) igazolja. A határidő után felterjesztett pályamunkákat az Oktatási Hivatal elbírálás nélkül visszajuttatja az iskoláknak.

- A versenybizottság a fenti pontszámot úgy határozza meg, hogy a második forduló feladatlapjának megoldásában az adott pontszámnál több pontszámot elérő versenyzők száma nem érheti el a hatvanat.

A második forduló második részében a pályamunkák felterjesztésének (kézbesítésének vagy postára adásának) határideje: 2017. február 16.

- A versenybizottság értékeli a beküldött pályamunkákat, és az Oktatási Hivatal az OKTV adminisztrációs rendszerének segítségével (ADAFOR) **2017. március 21-ig** értesíti az iskolákat az eredményekről.
- A versenybizottság a második forduló feladatlapjának és a pályamunkának az összesített pontszáma alapján – a lehetséges létszámhatáron belül szigorú szakmai szempontok szerint – választja ki a döntőbe jutó versenyzőket.

A harmadik forduló (döntő) időpontja: 2017. április 11. (kedd)

- A döntőt az Oktatási Hivatal szervezi az általa kijelölt helyszínen.
- A verseny végeredményét a második és a harmadik fordulóban elért eredmények összesítése alapján kialakult sorrend adja. Pontazonosság esetén a döntő (szóbeli) forduló eredménye határozza meg a helyezést.